

MARIONETOVÉ DIVADLO FUNDUS – Drážďany

Legenda o rabínovi Loewovi patrí k najznámejším príbehom európskych Židov. V Nemecku sa mnohí pamätajú na klasický nemý film Golem z roku 1920 s Paulom Wegenerom v hlavnej úlohe. V súčasnosti má táto legenda význam prinajmenšom dvojitý : jednako nás zoznamuje s niekoľko storočí starou náboženskou tradíciou, pričom vyzýva k vzájomnej tolerancii a na druhej strane si kladie otázku o možnostiach ovládania človeka ako takého. Množia sa úvahy o zachádzaní s modernými zbraňami i s počítačmi. Takže Golem ako prekliatie alebo požehnanie? Výpravu realizovali známi slovenskí výtvarníci Jana Pogorielová a Anton Duša, ktorí touto prácou zavŕšili takmer 50-ročnú činnosť pre bábkové divadlá vo svojej vlasti, ale i pre steinauerské Marionetové divadlo, predovšetkým však pre FUNDUS Drážďany. Text napísal na podklade rozprávania Eduarda Petišku Dr.Manfred Scholze. Inscenáciu realizoval Dr.Olaf Bernstengel.

PRÍBEHY ZO STAREJ PRAHY

RABI LOEW A GOLEM

Pred viac ako 400 rokmi, keď v Prahe vládol cisár Rudolf II., nachádzala sa tam najväčšia židovská obec v Európe. Väčšina Židov žila v úbohých podmienkach a hoci usilovne pracovali, darilo sa im omnoho horšie, než kresťanským susedom. Niektorí napriek tomu dosiahli blahobyt a tak sa stali trňom v oku nejednému kresťanovi. Na základe toho dochádzalo k prepadom, takže židovskej komunite nebolo dovolené žiť pokojne...

Tak to bolo i v roku 1580, keď sa rozšírila zvesť, že Židia uniesli kresťanské dievča, z krvi ktorej mali zamiesiť chlieb na sviatok Pesah. Situácia bola napätá a rabi Loew mal nájsť z ťažkostí východisko ...

1.dejstvo : Dvorný šašo Maximilián hľadá rabína v akejsi finančnej veci, mládenec Jákob stretá snúbenicu Miriam, gróf von Trautsohn prináša cisárovo posolstvo... V ňom žiada rabína, aby sa dostavil na Hradčany. Ak sa unesená kresťanka nevráti, nevyhne sa židovská štvrť vyhnaníu svojich obyvateľov z Prahy...

2.dejstvo : Rabín sa rozhodne, že s Jákobom vyrobí Golema, bytosť, ktorá by ich ochránila... Potrebuje na to štyri živly a magický kameň zvaný „šém“. Golem však môže byť použitý iba na dobrú vec, v opačnom prípade jeho sila nadobudne opačný účinok. Rabínova žena Perla mužovi sľúbi, že na Golema dá pozor, ibaže pri príprave sviatku Pesah potrebuje pomoc, takže ho pošle na trh po rybu a jablká. Keď sa o tom rabín dozvie, veľmi sa na ženu rozhnevá, je ale neskoro...

3.dejstvo : Cisár Rudolf opäť rabína vyzve, aby sa únos dievčaťa vysvetlil. Ten sa obráti na Golema, ktorý prinesie dvoch zločincov zodpovedných za tento čin. Prekvapený cisár chce vedieť, ako na to prišiel. Rabín mu vysvetlí, že jeho národ bol tak dlho skúšaný, až získal schopnosť nazerania do tajomstiev ľudských duší.

V cisárovi sa prebudí zvedavosť, - chce sa o rabínovom umení dozvedieť viac. A tak Loew vyčaruje biblického otca Abraháma, Jozefa a Mojžiša... Pretože sa ale napriek jeho prísnemu zákazu jeden z cisárovej družiny zasmial, sála, v ktorej sa to odohráva, sa začne rúcať.

Rabín privolá Golema, ktorý strop zadrží a ohromený cisár sľubuje, že pražský židovský ľud vezme pod svoju ochranu...

4.dejstvo : A ťažkosti spôsobí opäť gróf von Trautsohn : jeho zálety vyprovokujú žiarlivého Jákoba, aby poslal na obranu snúbenice Miriam ochrancu Golema. Ten od nej grófa vyženie a naháňajúc ho po meste spôsobí požiar. Až v poslednej minúte požiar uhasia biele holubice vyčarované rabínom Loewom.

Na rozzúreného Golema narazí šašo Maximilián, ktorý v jeho ústach spozoruje čarovný šém. Podarí sa mu ho vytiahnuť a tak je Golem bezmocný. Rabín sa šašovi poďakuje za odvahu, šém ale viac Golemovi nedá. Golem im síce pomohol, ale z obavy o to, že by sa v budúcnosti opäť vymkol kontrole, odnesú ho na pôjd staronovej synagógy. Tam má nájsť svoj pokoj ... Maximilián rabínovi sľúbi, že príbeh o využití a zneužití moci tohto umelého tvora zapíše pre poučenie budúcich generácií.